

لذت کاوشگری و درس مطالعات اجتماعی آموزش مطالعات اجتماعی در ماه آبان

تابستان گذشته، با حضور آموزگاران پایه‌های سوم تا ششم درس مطالعات اجتماعی، کارگاهی برگزار شد که هدف آن تسهیل جریان یاددهی - یادگیری موضوعات این درس و بهبود پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بود. در کارگاه بر این موضوع تأکید شد که دانش‌آموزان با انتخاب هر رشته‌ی تحصیلی و اشتغال به هر شغل، به کسب احساس رضایت و خشنودی از خویشتن و شناخت و درک و تمرین رفتارهای اجتماعی مناسب (به منظور حضور مفید و مؤثر در جامعه) نیاز دارند. از آنجا که بهترین زمان برای شکل‌گیری مبانی ذهنی لازم و گرایش به عادت‌های رفتاری مناسب در این زمینه دوره‌ی پیش‌دبستان و دبستان است، ضروری است آموزش درس مطالعات اجتماعی در این دوره با توجه و دقت بیشتری صورت گیرد. با تأکید بر اینکه مطالب کتاب‌های مطالعات اجتماعی تلفیقی از حوزه‌های گوناگون است و طبقه‌بندی مطالب صرفاً برای درک دقیق‌تر جزئیات صورت می‌گیرد، نمودار کلی مفاهیم آموزشی درس مطالعات اجتماعی در دوره‌ی ابتدایی تدوین شد. تاریخ جلسه‌ی بعدی نیز هفته‌ی آخر مهر تعیین شد.

جلسات والدین، پایان مهر

توافق شد، از اهمیت این درس و ریز مطالب آموزشی آن و روش تدریس برای والدین صحبت شود. زیرا جلب کمک والدین کمک زیادی به درونی شدن مطالب و کسب مهارت‌ها در دانش‌آموزان می‌کند. همچنین، به والدین دانش‌آموزانی که در ارتباط‌گیری، کار گروهی و مشارکت در آموزش به کمک نیاز دارند، راهکارهای لازم ارائه شود.

جلسه‌ی دوم معلمان درس مطالعات اجتماعی پایه‌های سوم تا ششم
هفته‌ی آخر ماه مهر

دستور جلسه

- الف)** ارائه‌ی بازخورد درباره‌ی فعالیت‌های ماه مهر
- ب)** بحث و تبادل نظر در مورد بخش مهارت‌ها از کتاب راهنمای معلم
- پ)** تهیه‌ی برنامه‌ی درسی ماه آبان
- ت)** تهیه‌ی جدول طولی زمان، تغییر و تداوم

پایه‌ی چهارم

مباحث کل کتاب (جایی که زندگی می‌کنیم، از محله تا کشورمان) و روابطی که با هم داریم (طبیعت کشورمان و گذشته‌ی مردمی که در این کشور زندگی کرده‌اند)، توضیح داده شد. در شروع هر جلسه به موضوع جلسه‌ی قبلی اشاره شد. فعالیت‌های کلاسی، تا جایی که ممکن بود، در گروه‌های دو و سه نفری انتخابی خود دانش‌آموزان انجام شد. در پایان هر درس، سه نمونه کاربرگ (بسیار خوب، خوب و متوسط) روی تخته‌ی کلاس

ارائه‌ی بازخورد درباره‌ی آموزش ماه مهر

پایه‌ی سوم

در جلسه‌ی دوم، قبل از گفت‌وگو درباره‌ی موضوع درسی، مواردی که قرار بود تا پایان سال در این کتاب آموزش داده شوند (ما کی هستیم؟ در حال حاضر چه ویژگی‌هایی داریم؟ در گذشته چه ویژگی‌هایی داشتیم و در آینده احتمالاً چه ویژگی‌هایی خواهیم داشت؟ خانواده‌ی ما، مدرسه‌ی ما و محله‌ی ما چه ویژگی‌هایی دارند و روابط ما با دیگران چگونه است؟)، برای دانش‌آموزان توضیح داده شدند.

انجام فعالیت‌های کلاسی به‌طور انفرادی آغاز و در جلسات بعدی به شکل گروه‌های دو نفری انتخابی خود دانش‌آموزان انجام شد. علاوه بر شناسنامه، پاسپورت، کارت ملی، گواهی‌نامه‌ی رانندگی، کارت ماشین و گواهی‌نامه‌ی پایان خدمت هم، همراه با توضیح، به دانش‌آموزان نشان داده شدند.

طبقه‌بندی اطلاعات، خواندن نمودار و عکس، تجزیه و تحلیل و نتیجه‌گیری.

سررسید کلاس

علاوه بر فعالیت‌های کتاب در رابطه با تقویت مهارت کاوش و بررسی، طرح خبرنگاری مدرسه هم اجرا شد. یک سررسید بزرگ تهیه و درباره‌ی کاربرد آن توضیح داده شد. به دانش‌آموزان فرصت داده شد که آن را از نزدیک ببینند و درباره‌ی آن با هم حرف بزنند. در آخرین جلسه‌ی هر هفته، از دانش‌آموزان خواسته شد اتفاقات مهمی را که در مدرسه رخ داده است (مراسم، مسابقه‌ها، تشویق‌ها)، مثل یک خبرنگار گزارش دهند. توضیح داده شد که خبرها باید دقیق و مستند باشند. هر اتفاق، در روزی که رخ داده شده ثبت شد و دوباره به دانش‌آموزان نشان داده شد.

۲. مشارکت

در این فرایند، دانش‌آموزان از طریق همراهی و کار گروهی، موفق به انجام فعالیت‌های یادگیری می‌شوند و انواع

۱. کاوش و بررسی

در این حوزه، مهارت‌های زیر پرورش می‌یابند: تفکر، طرح سؤالات روشن و واضح درباره‌ی موضوعات محیطی و اجتماعی، شناسایی موضوع، شناسایی منابع اطلاعات، پرس‌وجو، ثبت اطلاعات از منابع اولیه و ثانویه، بررسی و تجزیه و تحلیل مدارک و شواهد، مقایسه و

بحث و تبادل نظر در مورد بخش مهارت‌ها از کتاب راهنمای معلم

در برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی، فرایند کاوشگری محیطی و اجتماعی، و پرورش مهارت‌ها در قالب پنج حوزه صورت می‌گیرد که عبارت‌اند از:

موارد درسی (خودمان و دوستانمان و روابط ما با آن‌ها، کشورمان و منابع آن، بخشی از تاریخ مردمانی که در این کشور زندگی کرده‌اند) گفته شدند. با این توضیح که بعضی اتفاقات برای مردم یک کشور یا کل جهان مهم است و باعث می‌شود هر سال در همان روز آن را به یاد بیاورند؛ مثل تولد شما که برای خانواده و دوستانتان مهم است. آخر هر هفته که خبرها شنیده و در سررسید ثبت می‌شدند، مناسبت‌ها و روزهای هفته هم با توضیح کوتاهی برای دانش‌آموزان گفته می‌شدند.

انجام شد. گفت‌وگوهای کلاسی به تدریج منظم‌تر شدند. طرح خبرنگار و شورای کلاسی، با اطلاعاتی که از همکار پایه‌ی ششم گرفتیم، اجرا شد. به دانش‌آموزان گفته شد این کاری است که دانش‌آموزان کلاس ششم انجام می‌دهند و ما هم امتحان می‌کنیم تا ببینیم می‌توانیم آن را اجرا کنیم یا نه. همکاری دانش‌آموزان خوب بود.

پایه ششم

در جلسه‌ی توضیح محتوای کتاب،

نصب شد تا امکان مقایسه و قضاوت برای دانش‌آموزان فراهم و انگیزه‌ی لازم برای انجام بهتر کاربرگ‌ها ایجاد شود. بازدید از محله به عهده‌ی والدین گذاشته شد و برنامه‌ی بازدید از شهرداری ناحیه با همکاری دو تن از اولیا هماهنگ و انجام شد.

پایه پنجم

بیان مطالب کتاب (شناخت بیشتر خودمان، کشورمان، همسایه‌های ایران، کره‌ی زمین و تاریخ مردمانی که در گذشته در این کشور زندگی کرده‌اند)

کاوش و بررسی

سر رسید کلاس

موقعیت‌های غیرمنتظره، طراحی و تولید محصولات یا راهبردهای جدید، ابداع روش‌های جدید، پیشنهاد دادن، تجسم و پیش‌بینی کردن تقویت می‌شوند.

نمایش فی‌البداهه

اجرای نمایش‌های فی‌البداهه که موضوع آن‌ها با توجه به موضوع درسی به دانش‌آموزان ارائه می‌شود، توانایی آن‌ها را برای استفاده از این مهارت ارتقا می‌بخشد.

انتقال و بیان ایده‌ها و اطلاعات به شکل‌های گفتاری، شنیداری و سایر موارد. خواندن، گوش کردن، نگاه کردن، بیان کردن مؤثر، بیان نظرهای مخالف و برقراری ارتباط با دیگران در این حوزه قرار می‌گیرند.

گفت‌وگو پیش از تدریس

علاوه بر فعالیت‌های کتاب در رابطه با تقویت مهارت برقراری ارتباط، طرح گفت‌وگو پیش از تدریس با بحث درباره‌ی سؤالات از پیش طراحی شده‌ی معلم انجام شد. گفت‌وگوی کلاسی در جلسات اول ممکن است شلوغ و بی‌نظم باشد. در صورتی که با دانش‌آموزان تمرین شود که موقع اظهار نظر فریاد نزنند، از سر جای خود بلند نشوند، هیجان خود را کنترل کنند و حرف دیگران را قطع نکنند... و معلم هم تمرین کند که آرامش خود را حفظ کند، گفت‌وگو نظم لازم را پیدا می‌کند.

خواندن صحیح متن به‌طور تأثیر گذار

علاوه بر فعالیت‌های کتاب در رابطه با تقویت مهارت برقراری ارتباط، طرح خواندن صحیح متن به‌طور تأثیر گذار هم انجام شد.

بعد از خواندن معلم، دانش‌آموزان داوطلب متن را می‌خوانند و از دیگر دانش‌آموزان درباره‌ی میزان تأثیر گذاری نحوه‌ی خواندن آن‌ها در ایجاد انگیزه برای گوش دادن آن‌ها نظرخواهی می‌شود.

۴. خلاقیت

در این حوزه، مهارت‌های کاربرد دانش و اطلاعات و مهارت‌ها در الگوها و موقعیت‌های جدید، توسعه و بسط آموخته‌ها، پاسخ‌گویی به مسائل و

راهبردهای کار گروهی را به‌کار می‌برند. احساس تعلق به گروه، شکل بخشیدن به دیدگاه‌ها، مدیریت خود در کار گروهی، تصمیم‌گیری جمعی، صبوری و بردباری در این بخش جای می‌گیرند.

شورای کلاسی

علاوه بر فعالیت‌های کتاب در رابطه با تقویت مهارت مشارکت، طرح شورای کلاسی هم اجرا شد. برای تشکیل شورای کلاسی، هر ماه چهار نفر با رأی مخفی و بدون ذکر نام انتخاب می‌شوند و آرای آن‌ها روی تخته ثبت و شمارش می‌شود.

این چهار نفر هرکدام مسئولیتی دارد که در طول چهار هفته بین آن‌ها می‌چرخد. یک نفر مسئول تدارکات و مرتب نگه داشتن کلاس، یک نفر مسئول کمک به دانش‌آموزانی که مشکل درسی دارند، یک نفر مسئول رسیدگی به مشکلات رفتاری و ارتباطی دانش‌آموزان و یک نفر سخنگوی گروه که روند کار را به معلم گزارش می‌دهد و راهنمایی‌های معلم را به مسئولان می‌رساند.

هیچ‌کس نمی‌تواند دو بار انتخاب شود، مگر اینکه همه‌ی دانش‌آموزان قبلاً انتخاب شده باشند. در ماه‌های بعد، دانش‌آموزان در پایان ماه نظرات خود را درباره‌ی موارد مثبت و منفی عملکرد شورا اعلام می‌کنند. به این ترتیب، توان نقد کردن و نقدپذیری دانش‌آموزان هم تقویت می‌شود.

بدیهی است که دانش‌آموزان در انجام این فعالیت به مشکلات زیادی برمی‌خورند. پیش آمدن مشکلات و حل آن‌ها با کمک معلم، به کسب مهارت منجر می‌شود.

۳. برقراری ارتباط

برقراری ارتباط عبارت است از مهارت

کاوشگری محیطی و اجتماعی و پرورش مهارت‌ها

حوزه‌های
مهارتی

واکنش شخصی
و اظهار نظر

خلاقیت

برقراری ارتباط

مشارکت

گفت‌وگو
بعد از
تدریس

گفت‌وگو
پیش از
تدریس

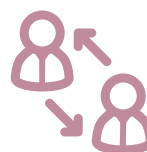
کاردستی

نمایش
فی‌البداهه

گفت‌وگو
پیش از کلاس

شورای کلاسی

فعالیت‌های کلاس درس

بازشناسی و بررسی موضوعات بر مبنای استنباط خویش از خود اراده نشان می‌دهند. مهارت‌های نگریستن، بازشناسی و نقد و بررسی موضوع بر مبنای تلقی خویش، نگریستن به موضوع با استنباط و باورهای خود، بیان احساس خویش، و ترجیح دادن در این حوزه قرار می‌گیرند.

آموزش شفاهی یا گفت‌وگو بعد از تدریس

گفت‌وگو پیش از تدریس هم انجام شد. با توجه به اطلاعاتی که دانش‌آموزان از آموزش کلاسی و فکر کردن و تحقیق درباره‌ی موضوع به دست آورده‌اند، و برای ارتقای این مهارت، آزمون اجرا شد.

گفت‌وگو پیش از تدریس

بازشناسی و بررسی موضوعات بر مبنای استنباط خویش از خود اراده نشان می‌دهند. مهارت‌های نگریستن، بازشناسی و نقد و بررسی موضوع بر مبنای تلقی خویش، نگریستن به موضوع با استنباط و باورهای خود، بیان احساس خویش، و ترجیح دادن در این حوزه قرار می‌گیرند.

کارهای دستی

انجام فعالیت‌های بازسازی اعم از نقاشی، کار با سفال و ماکت‌سازی، با توجه به موضوع درسی، به ذهنیت دانش‌آموزان تجسم می‌بخشد. همچنین، آن‌ها با مشاهده‌ی کارهای دیگر دانش‌آموزان انگیزه‌ی بیشتری برای انجام کارهای جدیدتر پیدا می‌کنند.

۵. واکنش شخصی و اظهار نظر

در این قلمرو، دانش‌آموزان برای

تهیه برنامه‌ی درسی آبان‌ماه

پایه سوم

برنامه‌ی آبان، پایه‌ی سوم (فصل ۲: خانواده)

مفاهیم کلیدی	موضوعی	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
مسئولیت‌ها و تکالیف نقش‌ها، گروه‌ها و مؤسسه‌های اجتماعی	نظام اجتماعی	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
مدارک و شواهد تغییر و تحول	زمان تداوم و تغییر	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
تعلق و هویت میراث فرهنگی	فرهنگ و هویت	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
مسئولیت‌پذیری	ارزش و اخلاق	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
-	فضا و مکان	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
-	منابع و فعالیت‌های اقتصادی	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی

برنامه‌ی آبان، پایه‌ی سوم (فصل ۳: همکاری در خانواده)

مفاهیم کلیدی	موضوعی	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
مسئولیت‌ها و تکالیف حقوق و تکالیف نقش‌ها، گروه‌ها و مؤسسه‌های اجتماعی	نظام اجتماعی	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
-	زمان تداوم و تغییر	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
تعلق و هویت	فرهنگ و هویت	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
مسئولیت‌پذیری	ارزش و اخلاق	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
-	فضا و مکان	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
-	منابع و فعالیت‌های اقتصادی	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی

برنامه‌ی درسی آبان، با احتساب دو روز تعطیل، برای شش جلسه بسته می‌شود.

جلسه اول

یادآوری موضوع درس قبلی و گفت‌وگو درباره‌ی موضوع

فصل‌های ۲ و ۳

وقتی می‌گوییم خانواده، منظورمان چیست؟ خانواده‌ی شما چند نفرند؟ تا به حال اتفاقات خوب یا بدی برای خانواده‌ی شما پیش آمده است؟ در این جور مواقع هر کدام از اعضای

خانواده‌ی شما چه عکس‌العملی نشان می‌دهند؟ چه اتفاقات خوب یا بدی قرار است برای خانواده‌ی شما پیش بیاید؟ اعضای خانواده‌ی شما چطور با هم برخورد می‌کنند؟ با شما چطور برخورد می‌کنند؟ شما با آن‌ها چطور برخورد می‌کنید؟ وقتی می‌گوییم مقررات، منظورمان چیست؟ در خانواده‌ی شما چه مقرراتی وجود

دارد؟ نظر شما درباره‌ی این مقررات چیست؟

چه چیزهایی باعث ناراحتی یا خوش‌حالی خانواده‌ی شما می‌شود؟ از چهره‌ی اعضای خانواده‌ی خود می‌فهمید چه احساسی دارند؟ تأثیر شما در خوش‌حالی یا ناراحتی خانواده چیست؟

در خانواده‌ی شما چه رفتاری با بزرگ‌ترها می‌شود؟ خانواده‌ی شما با خانواده‌ی اقوام یا دوستانان چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی دارد؟ دلتان می‌خواست خانواده‌ی شما چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

جلسه دوم

خواندن متن فصل دوم و

تصویرخوانی درس

جلسه سوم

انجام فعالیت‌های کتاب در

گروه‌های داوطلبانه‌ی دو نفری

جلسه چهارم

خواندن متن فصل سوم و

تصویرخوانی کتاب

جلسه پنجم

انجام فعالیت‌های کتاب

جلسه ششم

ارزشیابی با اجرای نمایش

فی‌البداهه در مورد رفتارهای

متفاوت اعضای خانواده در

موقعیت‌های گوناگون، توضیح

شفاهی شجره‌نامه‌ی فردی با ذکر

نام، محل تولد و بعضی خصوصیات

دیگر

تهیه‌ی برنامه‌ی درسی آبان‌ماه

پایه‌ی چهارم

پایه‌ی چهارم (فصل ۲: شهر من، روستای من)

راهبرد یا حوزه‌های موضوعی	مفاهیم کلیدی	موارد
نظام اجتماعی	نهادهای سازمان‌های اجتماعی	مفاهیم استان، تقسیمات کشوری شهر و روستا و نحوه اداره‌ی آن
زمان تداوم و تغییر	-	-
فرهنگ و هویت	تنوع فرهنگ‌ها و شیوه‌های زندگی	انواع زندگی عشایری، روستایی و شهری تفاوت زندگی در شهر و روستا
ارزش و اخلاق	-	-
فضا و مکان	پدیده‌های مکانی رابطه‌ی انسان و محیط حفاظت از محیط	جهت‌های جغرافیایی اصلی و فرعی شیوه‌های زندگی در نواحی گوناگون ایران مطالعه‌ی جغرافی دانان در محیط‌های گوناگون و استفاده از ابزارهای آن
منابع و فعالیت‌های اقتصادی	-	-

برنامه‌ی درسی آبان، با احتساب دو روز تعطیل، برای ۱۰ جلسه بسته می‌شود.

جلسه‌ی اول

گفت‌وگو درباره‌ی موضوع درسی فصل جایی که شما زندگی می‌کنید شهر است یا روستا؟ شهر و روستا چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با هم دارند؟ جمعیت شهر یا روستای شما چند نفر است؟ تا به حال به روستا رفته‌اید؟ چه چیزهایی در آنجا توجه شما را جلب کرده است؟ شغل مردم در شهر و روستا چه تفاوت‌هایی دارد؟ آب و هوا در شهر با روستا چه تفاوت‌هایی دارد؟ آیا کسانی هستند که نه در شهر زندگی کنند و نه در روستا؟ یکجانشینی یعنی چه؟ کوچ یعنی چه؟ چرا عده‌ای کوچ می‌کنند؟ چرا ما مجبور نیستیم کوچ کنیم؟

جلسه‌ی دوم

خواندن متن درس ۵ و تصویر خوانی کتاب

تهیه‌ی برنامه‌ی درسی آبان‌ماه

پایه‌ی پنجم

برنامه‌ی درسی آبان، با احتساب دو روز تعطیل، برای ۱۰ جلسه بسته می‌شود. به دلیل حجم و اهمیت زیاد، این فصل در دو ماه تدریس می‌شود.

جلسه‌ی اول

گفت‌وگو، خواندن متن درس ۵

(جمعیت ایران)

وقتی می‌گوییم جمعیت، منظورمان چیست؟ خانواده‌ی شما چقدر جمعیت دارد؟ کلاس شما چقدر جمعیت دارد؟ مدرسه‌ی شما چقدر جمعیت دارد؟ شهر شما چقدر جمعیت دارد؟ جمعیت چگونه افزایش می‌یابد؟ جمعیت کشور بیشتر باشد بهتر است یا کمتر؟ چرا؟ همه‌ی جمعیت ایران در همه جا مساوی هستند؟ چرا بعضی قسمت‌های ایران جمعیت بیشتری دارد؟ وقتی می‌گوییم پایتخت منظورمان چیست؟

وقتی می‌گوییم مهاجرت منظورمان چیست؟ وقتی می‌گوییم ایران کشور کم‌آبی است، منظورمان چیست؟

جلسه‌ی دوم

خواندن متن درس ۵، تصویر خوانی، انجام فعالیت‌های کتاب

جلسه‌ی سوم

انجام فعالیت‌های کتاب

جلسه‌ی چهارم

گفت‌وگو، خواندن متن درس ۶،

تصویر خوانی منابع آب ایران

با وجود دریاها و اقیانوس‌ها چرا کم‌آبی وجود دارد؟ وقتی می‌گوییم آب‌های زیرزمینی، منظورمان چیست؟

وقتی می‌گوییم چاه، منظورمان چیست؟ وقتی می‌گوییم قنات، منظورمان چیست؟ وقتی می‌گوییم چشمه، منظورمان چیست؟ استفاده از آب در شهر با روستا چه تفاوتی دارد؟

جلسه‌های سوم تا پنجم

انجام فعالیت‌های کتاب

جلسه‌ی ششم

خواندن متن درس‌های ۶ و ۷ و تصویر خوانی کتاب

جلسه‌های هفتم تا نهم

انجام فعالیت‌های کتاب در گروه‌های داوطلبانه‌ی چند نفری

جلسه‌ی دهم

ارزشیابی با اجرای مسابقه‌ی درست کردن پازل استان‌های ایران و مسابقه‌ی گنج‌یابی با استفاده از جهت‌یابی

پایه پنجم (فصل ۲: سرزمین ما، درس‌های ۵ تا ۷)

جلسه‌های پنجم و ششم
انجام فعالیت‌های کتاب

جلسه‌ی هفتم

مسابقه‌ی چی از چی درست می‌شود؟ به جای گفت‌وگو، خواندن متن درس ۷، نواحی صنعتی مهم ایران.

جلسه‌های هشتم و نهم
انجام فعالیت‌ها

جلسه‌ی دهم

ارزشیابی شفاهی

مفاهیم کلیدی	مفاهیم کلیدی	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
حق شرکت در انتخابات، قانون اساسی، قوانین و مقررات حمل و نقل جاده‌ای مصرف بهینه‌ی آب، رعایت مقررات ایمنی در حمل و نقل قوه‌ی قضاییه، قوه‌ی مقننه، قوه‌ی مجریه	حقوق و قوانین مسئولیت‌ها و تکالیف نهادها و مؤسسه‌های اجتماعی	نظام اجتماعی
تغییرات و تحول صنایع در طول زمان، افزایش جمعیت در طول سال‌های گذشته تغییر و تحول در وسایل حمل و نقل در طول زمان	تغییر و تحول، پیشرفت	زمان تداوم و تغییر
-	-	فرهنگ و هویت
مسئولیت در قبال منابع آب و مصرف صحیح رابطه‌ی انسان با منابع آب، رابطه‌ی انسان با منابع و مواد اولیه برای تولید کالا پراکندگی رودهای ایران، پراکندگی انواع راه‌ها در کشور	مسئولیت‌پذیری	ارزش و اخلاق
پراکندگی جمعیت در ایران و علل آن پراکندگی صنایع مادر و مصرفی در کشور، حفاظت از منابع آب	پراکندگی رابطه‌ی انسان با محیط حفاظت از محیط	فضا و مکان
مفهوم صادرات و واردات، صنایع مادر و مصرفی آشنایی با محاسن و معایب انواع وسایل حمل و نقل آشنایی با مشاغل مرتبط با انواع حمل و نقل	منابع و نظام‌های اقتصادی فعالیت‌های اقتصادی	منابع و فعالیت‌های اقتصادی

تهیه‌ی برنامه‌ی درسی آبان‌ماه

پایه‌ی ششم (فصل ۲: کشاورزی در ایران)

پایه‌ی ششم

جلسه‌ی اول

گفت‌وگو درباره‌ی کشاورزی،

خواندن متن درس‌ها و تصویر خوانی

وقتی می‌گوییم کشاورزی منظورمان چیست؟ آیا تا به حال چیزی کاشته‌اید؟ آیا تا به حال دیده‌اید کسی چیزی بکارد؟ چه چیزهایی کاشته می‌شوند؟ چگونه؟ چه چیزهایی برای کشاورزی لازم‌اند؟ چه ابزاری برای کشاورزی لازم است؟ این ابزار از گذشته تا امروز چه تفاوت‌هایی کرده‌اند؟ چه خطراتی محصولات کشاورزی را تهدید می‌کنند؟ کشاورزان چگونه محصولات خود را آب می‌دهند؟ کشاورزان چگونه زمین خود را تقویت می‌کنند؟

آفت چیست؟ وقتی می‌گوییم خشک‌سالی منظورمان چیست؟ چاه چیست؟ قنات

مفاهیم کلیدی		راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
(فصل ۳: کشاورزی در ایران)	(فصل ۴: ایران و منابع انرژی)	راهبرد یا حوزه‌های موضوعی
بهره‌وری، نقش‌ها، گروه‌ها و مؤسسه‌های اجتماعی	-	نظام اجتماعی
علت‌ها و معلول‌ها	-	زمان تداوم و تغییر
میراث فرهنگی	میراث فرهنگی	فرهنگ و هویت
موقعیت مکانی، رابطه‌ی انسان با محیط، پراکندگی	پراکندگی	فضا و مکان
حفاظت از محیط	رابطه‌ی انسان با محیط، منابع و نظام اقتصادی، کار و کارآفرینی	منابع و فعالیت‌های اقتصادی
حساس شدن به موضوع اتلاف انرژی، تمایل به مصرف بهینه و احساس مسئولیت نسبت به حفاظت از منابع انرژی	پرهیز از اسراف مواد غذایی، مصرف بهینه، کمک به گرسنگان، تمایل و احترام به کشاورزی، شکرگزاری از مواهب الهی	ارزش‌ها و نگرش‌ها

برنامه‌ی درسی آبان، با احتساب دو روز تعطیل برای ۱۰ جلسه بسته می‌شود.

جلسه‌های دوم تا چهارم

انجام فعالیت‌های کتاب

چیست؟ محصولات کشاورزی چگونه به دست ما می‌رسند؟ سردخانه چیست؟ انبار چیست؟

تهیه جدول طولی زمان، تغییر و تداوم اجتماعی ابتدایی. راهبردها یا حوزه‌های موضوعی (زمان تداوم و تغییر) تاریخ

پایه	فصل و عنوان آن	مفاهیم کلیدی	موازد
سوم	اول، من بزرگ‌تر می‌شوم	مدارک و شواهد، تغییر و تحول	شناسنامه، مدارک مربوط به رشد بدنی و روانی
	دوم، خانواده	مدارک و شواهد، تغییر و تحول	تهیه‌ی شجره‌نامه، تغییر در خانواده (امداد خانواده، تشکیل خانواده‌ی جدید، گسترش خانواده و...)
چهارم	پنجم، خانه‌ی ما	تغییر و تحول	تغییر شکل و کارکردهای خانه در گذر زمان
	اول، محله‌ی ما	تغییر و تحول، پیشرفت	تغییرات محله در گذر زمان
	سوم، پیدایش شهر و روستا	تغییر و تحول، پیشرفت	تغییر و تحول زندگی بشر از غارنشینی تا شهرنشینی در طول زمان شکل‌گیری تمدن‌ها
	چهارم، سفری به شهرهای باستانی	تغییر و تحول، پیشرفت مدارک و شواهد	پیدایش سلسله‌ها و حکومت‌ها در ایران باستان، آسیا و آثار تاریخی و باستان‌شناسی شکل‌گیری شهرهایی باستانی چون همدان، تخت‌جمشید و کرمانشاه
پنجم	ششم، ما ایرانی هستیم	تحول، پیشرفت و تداوم، مدارک و شواهد، علت‌ها و معلول‌ها	انقلاب اسلامی، تغییر حکومت شاهنشاهی به جمهوری اسلامی، تقویم و کارکردهای آن، علل وقوع انقلاب اسلامی
	دوم، سرزمین ما	تغییر و تحول، پیشرفت	تغییرات و تحول صنایع در طول زمان، افزایش جمعیت در طول سال‌های گذشته، تغییر و تحول در وسایل حمل‌ونقل در طول زمان
ششم	چهارم، ایران و منابع انرژی	علت‌ها و معلول‌ها	-
	پنجم، شکوفایی علوم و فنون پس از ظهور اسلام	تحول، پیشرفت و تداوم علت‌ها و معلول‌ها	-
	ششم، سفری به اصفهان	تحول، پیشرفت و تداوم مدارک و شواهد	-
	هفتم، اوقات فراغت	تحول، پیشرفت و تداوم	-
	یازدهم، ایستادگی در برابر بیگانگان	تحول، پیشرفت و تداوم مدارک و شواهد	-
دوازدهم، آزادی خرمشهر	تحول، پیشرفت و تداوم	-	

جلسه‌ی پنجم

گفت‌وگو درباره‌ی منابع انرژی به‌طور کلی و استفاده‌ی ما از انواع انرژی در زندگی روزمره.

انرژی هسته‌ای چیست؟ آیا تا به حال قبض‌های آب و برق و گاز خانه‌ی خودتان را دیده‌اید؟ خواندن متن درس‌ها و تصویرخوانی کتاب

جلسه‌های ششم تا نهم

انجام فعالیت‌های کتاب

جلسه‌ی دهم

ارزشیابی شفاهی و در صورت امکان نمایش فیلم در این زمینه.